ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Цзо Тінлань *«Вибір стартової інфузійної терапії для пацієнтів з септичним шоком»*, подану на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук в спеціалізовану вчену раду Д 26.613.02 Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика за спеціальністю 14.01.30 - анестезіологія та інтенсивна терапія

Актуальність теми дисертації. Дисертаційна робота Цзо Тінлань присвячена актуальній темі в сучасній медицині - вибору стартової інфузійної терапії у хворих на септичний шок. Тема є надзвичайно актуальною, оскільки кожну хвилину від сепсису в світі помирає чотирнадцять осіб. За рік тільки в США від сепсису помирає близько 350 тисяч осіб. Сепсис та септичний шок мають тенденцію до зростання. Неухильне зростання захворюваності на сепсис та септичний шок, надзвичайно висока смертність (при септичному шоці приблизно 90%) визначають медико-соціальну значимість даної патології на сучасному етапі. Враховуючи високі показники смертності від септичного шоку, необхідна стандартизація діагностичних і лікувальних підходів. Лікування септичного шоку є не до кінця вивченим. Саме такі аспекти, як тяжкість патології та необхідність оптимізації інтенсивної терапії хворих на септичний шок обґрунтовують необхідність даного дослідження.

Таким чином, актуальність розглянутої дисертація не визиває сумніву, а отримані результати своєчасні та мають велике значення для сучасної анестезіології та інтенсивної терапії.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію Цзо Тінлань виконано як фрагмент науково-дослідної теми кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця «Оптимізація способів анестезіологічного

забезпечення та інтенсивної терапії у пацієнтів різних вікових груп». (Реєстраційний номер 0115U004161). Дисертантка є співвиконавцем цих науково-дослідних робіт.

Наукова новизна одержаних результатів.

Вперше було визначено гемодинамічний ефект та встановлена безпечність застосування гіперосмолярного розчину кристалоїдів на основі 6% сорбітолу у хворих на сепсис і септичний шок.

Вперше в Україні проведена порівняльна характеристика результатів застосування різних варіантів інфузійної терапії при септичному шоці та дана оцінка їх впливу на систему гемостазу, функцію нирок, кислотно-лужний та водно-елетролітний баланси, оцінена безпека застосування інфузійних препаратів з огляду на можливі порушення у діяльності цих систем.

Встановлено позитивний вплив інфузії 4% розчину сукцинованого желатину та гіперосмолярного кристалоїдного розчину з вмістом 6% сорбітолу на стан периферичного й центрального кровообігу і функцію нирок, обґрунтована можливість їх застосування для ресусцитації у хворих на септичний шок.

Розширено уявлення про патогенез виникнення гемодинамічних та водно-електролітних порушень при септичному шоці, а також зміни цих показників при використані сучасних інфузійних засобів.

Практичне значення результатів дослідження. Практичне значення дослідження полягає в розробленні та впровадженні в практику методику вибору оптимальної тактики стартової інфузійної терапії хворих на септичний шок, яка дозволила мінімізувати негативні ефекти, пов’язані з інфузійною терапією, підвищити ефективність первинної ресусцитації та покращити результати лікування пацієнтів з септичним шоком.

Запропоновані заходи оптимізації ІТ хворих на септичний шок шляхом вибору оптимальної програми інфузійної терапії.

Отримані результати впроваджено в практику роботи відділень анестезіології та інтенсивної терапії лікувально-профілактичних закладів м. Києва та Київської області: КНП «Київська міська клінічна лікарня №4», КНП «Київська обласна клінічна лікарня», а також впроваджено в навчальний процес на кафедрі анестезіології та інтенсивної терапії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність. Автором чітко сформульована мета і відповідні завдання, вирішення яких наводяться у розділах власних досліджень. Наукове дослідження виконане на основі обстеження достатньої кількості хворих – у дослідження увійшло 123 пацієнтів у віці від 19 до 96 років, серед них було 50 чоловіків і 73 жінок, госпіталізованих до ВІТ з діагнозом «Септичний шок».

Слід підкреслити, що в дисертаційній роботі використані сучасні методи дослідження, що дозволили з високою ступеню достовірності вирішити поставлені задачі дисертаційної роботи. Перед початком дослідження визначені критерії включення пацієнтів в дослідження і виключення з нього, всі етапи дослідження проведені з дотриманням принципів біоетики і прав пацієнта.

Результати дослідження науково обґрунтовані. Достовірність отриманих результатів підтверджена проведеним статистичним аналізом. Ступінь обґрунтованості наукових положень не викликає сумніву.

В цілому дисертація охоплює основні питання поставленої наукової задачі і відповідає критерію внутрішньої єдності, що підтверджується послідовністю в використовуваних прийомах і методах аналізу, концептуальністю і взаємопов’язаністю висновків.

Ідентичність змісту автореферату й основних положень дисертації. Аналіз текстів автореферату та дисертації свідчить, що їх зміст є ідентичним.

Основний зміст дисертації та його оцінка. Дисертаційна робота написана за класичною схемою і складається з вступу, аналізу сучасного стану проблеми, опису матеріалів і методів досліджень, трьох розділів з висвітленням результатів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків і практичних рекомендацій, списку використаної літератури, що складається з 141 найменувань, у тому числі 126 англомовних. Робота викладена на 170 сторінках, ілюстрована 23 рисунками, містить 45 таблиць. Анотацію складено відповідно до чинних вимог з англійським перекладом.

Обговорюючи зміст дисертаційної роботи Цзо Тінлань слід вказати, що вона написана літературною українською мовою, легко читається, а отриманий клінічний і статистичний матеріал послідовно викладений.

Огляд літератури являє собою аналіз проведених досліджень по темі дисертації, акцентується увага на проблемних і невирішених питаннях цієї теми. У другому розділі дисертації наведений докладний перелік досліджень, проведених у хворих, наведена клініко-епідеміологічна характеристика груп дослідження. Застосовані методи інтенсивної терапії та інфузійної терапії та програми моніторингу довели можливість проведення коректної статистичної обробки.

Розділи дисертаційної роботи з третього по п’ятий містять докладний виклад результатів власних досліджень та їх обговорення. Відзначаючи безсумнівну новизну отриманих в дисертації результатів, хотілося б зазначити, що швидка рідинна ресусцитація в перші 6 годин від діагностування захворювання достовірно забезпечує зростання показника виживаності хворих на сепсис і септичний шок.

В розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» автор узагальнює результати дослідження і співставляє їх із іншими науковими

даними, проводить широке обговорення виявлених закономірностей і кореляційних зв’язків.

Висновки повністю відповідають меті і завданням дослідження, а представлені практичні рекомендації можуть бути безпосередньо впроваджені в роботу закладів охорони здоров’я.

Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту і оформлення.

Суттєвих недоліків у дисертаційній роботі та авторефераті не виявлено. І дисертація, і автореферат написані логічно, доступною мовою, з дотриманням існуючих вимог щодо змісту і технічного оформлення, але є невеликі зауваження стосовно деяких стилістичних та орфографічних помилок, що інколи зустрічаються у дисертаційній роботі, але не впливають на наукову якість представленої роботи. Оформлення ілюстративного матеріалу (таблиць, рисунків) проведено з використанням сучасних комп’ютерних програм, що слід віднести до позитивних моментів дисертації.

Принципових зауважень не має, але є деякі побажання.

1. Огляд літератури, на наш погляд, трохи завеликий як для кандидатської дисертації але відповідає вимогам ДАК, щодо оформлення кандидатських дисертацій

2. Розділ 3 перевантажений таблицями, які містять багато даних, розташовані на декількох сторінках і погано сприймаються.

3. В розділі «Аналіз та узагальнення отриманих результатів» дисертаційної роботи отримані результати краще було б представити в графічному поданні. Це більше прикрасило би роботу.

4. При статистичній обробці отриманих результатів добре було б застосувати і логістичну регресію для аналізу зв'язку між декількома незалежними змінами, а також визначити ступінь ймовірності виникнення гемодинамічних порушень, порушення функції нирок та гемокоагуляції.

Але все це не впливає на наукову та практичну цінність роботи і не позначається на її значущості для анестезіології та інтенсивної терапії.

При ознайомленні з дисертаційної роботою у мене виникли кілька питань:

1. Чим обумовлено відсутність змін ЧСС при інфузії гіперосмолярного розчину кристалоїдів на основі 6% сорбітолу на відміну від інших груп порівняння.

2. Чим пояснюється зниження рівня фібриногену при застосуванні 4% розчину сукцинованого желатину та розвиток відносної тромбоцитопенії при введенні збалансованого розчину кристалоїдів.

Висновок

Дисертаційна робота **Цзо Тінлань *«Вибір стартової інфузійної терапії для пацієнтів з септичним шоком»,*** подана для здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.30 «Анестезіологія та інтенсивна терапія», виконана під науковим керівництвом члена-кореспондента НАМН України, доктора медичних наук, професора Глумчера Фелікса Семеновича є закінченою, самостійною кваліфікаційною науковою роботою, яка містить нове розв'язання важливої наукової задачі сучасної анестезіології та інтенсивної терапії - підвищення ефективності лікування хворих з септичним шоком шляхом визначення та вибору оптимальної програми стартової інфузійної терапії.

На підставі сукупності критеріїв – актуальності теми, сучасного методичного рівня роботи, достатнього об'єму досліджень із використанням адекватних клінічних моделей та методів статистичної обробки, що дозволило автору зробити об'єктивні висновки, а також наукової новизни, практичної значущості основних положень дисертації та висновків вважаю, що дисертаційна робота **Цзо Тінлань *«Вибір стартової інфузійної терапії для пацієнтів з септичним шоком»*** за спеціальністю 14.01.30 «Анестезіологія та інтенсивна терапія» відповідає вимогам пунктів 9 і 11 «Порядку присудження

наукових ступенів», затвердженого Постановами Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р., № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р. щодо кандидатських дисертацій, а **Цзо Тінлань заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.30 «Анестезіологія та інтенсивна терапія».**

Офіційний опонент:

Професор кафедри акушерства, гінекології та репродуктології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

доктор медичних наук, професор Ткаченко Р. О.

Підпис Ткаченка Р.О. засвідчую
Учений секретар В.В. Горячук